LVK Lietuvos verslo konfederacija

info@lvk.lt Jogailos g. 9 LT-01116 Vilnius lvk.lt

Lietuvos Respublikos teisingumo ministrei
R. Tamašunienei

2026 m. lapkričio 23 d., Nr. 26-201VK

Kopija:
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministrui
E. Grikšui

DĖL ES TEISĖS AKTŲ PAAUKSAVIMO SKAIDRUMO IR KONTROLĖS

Gerb. ministre,

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) kreipiasi į Jus dėl Teisingumo ministerijos įregistruotų siūlymų teisėkūroje didinti ES teisės aktų paauksavimo kontrolę ir skaidrumą (teisės aktų projektų Reg. Nr. 26-14352 ir 26-13531(2).

LVK iniciatyvą pilnai palaiko, ir džiaugiasi, kad Teisingumo ministerija siekia įgyvendinti LVK 2026 m. liepos 22 d. rašte Nr. 26-116VK pateiktus siūlymus dėl skaidrumo didinimo tais atvejais, kai nacionalinėje teisėje siūloma nustatyti papildomus ar griežtesnius reikalavimus, nei numato ES teisės aktai. Sveikintina, kad ministerija ėmėsi konkrečių veiksmų šiai problemai spręsti.

Vis dėlto LVK atkreipia dėmesį, kad Nutarimo projekte dėl Vyriausybės darbo reglamento nėra atlieptas vienas iš esminių LVK siūlymų, kuriuo būtų įtvirtinta pareiga teisės aktų projektų rengėjams pagrįsti siūlymus perteklinai įgyvendinti ES teisės aktus. Vietoje to, siūloma lydraštyje paauksavimo atvejus tiesiog pažymėti, o pagrindimą nurodyti ES atitikties lentelės pastabose.

LVK nuomone, nepakanka identifikuoti papildomus nacionalinius reikalavimus be tokio siūlymo pagrindimo lydraštyje. Pirma, tai dėl to, nes Seimo statutas nenumato tokio reikalavimo kartu su įstatymų projektais teikiamiems aiškinamiesiems raštams, todėl nenumačius tokio reikalavimo, vienintelis paaiškinimas apie paauksavimą liktų atitikties lentelių išnašose. Antra, LVK prašo iš esmės minimalios apimties pagrindimo – tiek Vyriausybės darbo reglamento 21.2. p., tiek Ministrų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų Vyriausybei pavaldžių ir atskaitingų viešojo administravimo subjektų norminių teisės aktų projektų rengimo taisyklių (TAP rengimo taisyklės) 15.2. p. nustatyta, kad „Informacija pateikiama koncentruotai“. Lydraščiuose jau šiandien yra privaloma pagrįsti siūlomo reguliavimo poreikį, ir kokią problemą šis sprendžia, todėl galima būtų teigti, kad paauksavimo pagrindimas jau šiandien turėtų būti integrali šios nuostatos įgyvendinimo dalis. Nepaisant to, paauksavimas praktiškai niekada nėra pagrindžiamas lydraščiuose, kas ir įrodo, kad pareiga teisės aktų projektų rengėjams pagrįsti paauksavimą yra reikalinga.

Todėl LVK siūlo pakeisti Vyriausybės darbo reglamento 21.2. punktą taip:
„21. Rašte, kuriuo teisės akto projektas teikiamas derinti, turi būti nurodyta:
<...>
21.2. teisės akto projektu sprendžiama problema, teisės akto projekto rengimą paskatinusios priežastys (tyrimų, analizių duomenys, valstybės institucijų ar įstaigų, tarptautinių organizacijų rekomendacijos, ataskaitos, suinteresuotų asmenų ar jų grupių skundai, teismų sprendimai, praktinės taikymo problemos ir kita), teisės akto projektu siūlomo teisinio reguliavimo esmė – problemos sprendimas (sprendimo priemonės, kartu pagrindžiant, kodėl nepakanka administracinių ir (ar) organizacinių priemonių, kurios padėtų spręsti problemą nekeičiant teisinio reguliavimo), sprendimo įgyvendinimo kaštai, nauda, juos patirsiantys subjektai bei asmenų grupės ir (ar) rezultatas, kurio tikimasi. Taip pat nurodomas įgyvendinimo mechanizmas (kokios institucijos dalyvaus įgyvendinant sprendimą, kaip jos pasirengusios atlikti joms pavedamas funkcijas ir kita) ir rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas sprendimo įgyvendinimas (kas

konkrečiai bus atsakingas už šių rodiklių stebėseną ir kokiu dažnumu jie bus stebimi, kas bus atsakingas už sprendimo priemonių tikslinimo ir tobulinimo veiksmų inicijavimą, jeigu įvardytų rodiklių stebėsenos duomenys rodys, jog sprendimas netinkamai įgyvendinamas). **Tuo atveju, jei teisės akto projektu siūloma pertekliniu būdu įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktą (kai kurias jo nuostatas) arba keisti nuostatas, kuriomis jau yra įgyvendintas Europos Sąjungos teisės aktas (kai kurios jo nuostatos), yra nurodomos ir pagrindžiamos tokio nukrypimo priežastys (nurodoma, kodėl Europos Sąjungos lygiu nustatytas reguliavimas nėra pakankamas problemai spręsti).** Informacija pateikiama koncentruotai, sprendžiama problema argumentuojama duomenimis, siūlomo sprendimo įgyvendinimo kaštai ir nauda pagrindžiami atliktais kiekybiniais ir (ar) kokybiniais vertinimais. Įgyvendinimo mechanizmas ir rodikliai nenurodomi, kai teisės akto projektu atliekami redakciniai ir (ar) teisės technikos pakeitimai;“

Taip pat LVK siūlo pakeisti TAP rengimo taisyklių 15.2. punktą taip:
„15. Rašte, kuriuo teisės akto projektas teikiamas derinti, turi būti nurodyta:
<...>
15.2. teisės akto projektu sprendžiama problema, teisės akto projekto rengimą paskatinusios priežastys, teisės akto projektu siūlomo teisinio reguliavimo esmė – problemos sprendimas (sprendimo priemonės, kartu pagrindžiant, kodėl nepakanka administracinių ir (ar) organizacinių priemonių, kurios padėtų spręsti problemą nekeičiant teisinio reguliavimo), sprendimo įgyvendinimo kaštai, nauda, juos patirsiantys subjektai bei asmenų grupės ir (ar) rezultatas, kurio tikimasi. Taip pat nurodomas įgyvendinimo mechanizmas (kokios institucijos dalyvaus įgyvendinant sprendimą, kaip jos pasirengusios atlikti joms pavedamas funkcijas ir kita). **Tuo atveju, jei teisės akto projektu siūloma pertekliniu būdu įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktą (kai kurias jo nuostatas) arba keisti nuostatas, kuriomis jau yra įgyvendintas Europos Sąjungos teisės aktas (kai kurios jo nuostatos), yra nurodomos ir pagrindžiamos tokio nukrypimo priežastys (nurodoma, kodėl Europos Sąjungos lygiu nustatytas reguliavimas nėra pakankamas problemai spręsti).** Informacija pateikiama koncentruotai, sprendžiama problema argumentuojama duomenimis, siūlomo sprendimo įgyvendinimo kaštai ir nauda pagrindžiami atliktais kiekybiniais ir (ar) kokybiniais vertinimais. Įgyvendinimo mechanizmas nenurodomas, kai teisės akto projektu atliekami redakciniai ir (ar) teisės technikos pakeitimai;“

LVK nuomone, tokio minimalios apimties pasiūlymo įgyvendinimas parodytų, kad Vyriausybės siekiai kovoti su paauksavimu nėra deklaratyvus. Tikime, kad tai yra geras ir nuoširdus siekis, dėl ko ir prašome atsižvelgti į šį siūlymą tobulinant Nutarimo projektą dėl Vyriausybės darbo reglamento.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Prezidentas 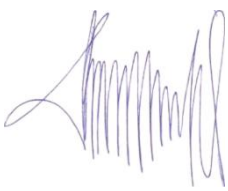 Andrius Romanovskis

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p. vilius@lvk.lt, mob. +37067703607.